

next year. Moreover, it will increase the state support for the implementation of long-term investment projects with the innovative nature, and, in turn, will reduce the level of investment risks of innovation-active enterprises carrying out investment activities.

References:

1. Baumol W.J. Macroeconomics: Principles and Policy [Electronic recourse] / by William J. Baumol, Alan S. Blinder. Thirteenth Edition. USA: Cengage Learning, 2015. – 442 p. – Accessed mode: <https://books.google.com.ua/>
2. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / Л.Є. Клець. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 639 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072036601/ekonomika/byudzhetniy_menedzhment
3. Микитюк І.С. Теоретичні основи збалансованості бюджетної системи України / І.С. Микитюк // Економічний вісник університету. – 2013. – Вип. 20(1). – С. 162-167.
4. Mankiw N.G. Essentials of Economics [Electronic recourse] / by N. Gregory Mankiw. Seventh Edition. USA: Cengage Learning, 2015. – 567 p. – Accessed mode: <https://books.google.com.ua/>
5. Про затвердження форми проектної (інвестиційної) пропозиції, на основі якої готується інвестиційний проект, для розроблення якого може надаватися державна підтримка, Порядку розроблення та форми інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.06.2012 №724 // Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 серпня 2012 р. за №1308/21620. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1308-12>
6. Кучеренко Р. Методологічні особливості оцінки ефективності інвестицій в інновації / Р. Кучеренко // Економічний аналіз. – 2011. – вип. 9, ч. 1. – С. 185-188.
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / Т.В. Майорова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/205-nvestitsyna-dyalnst-mayorova-tv-.html>
8. Ивасенко А.Г. Инвестиции: источники и методы финансирования: Учеб. пособие / А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова. – М.: Омега-Л, 2009. – 261 с.
9. Гриньова В.М. Інвестування [Електронний ресурс]: Підручник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452 с. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/207-nvestuvannya-grinova-vm.html>
10. Бюджет України 2015: Статистичний збірник // Міністерство фінансів України. – К., 2016. – 307 с.
11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: Урядовий портал. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Статистичний щорічник України за 2009 рік / За ред. О.Г. Осауленка // Державна служба статистики України. – К.: ТОВ “Август Трейд”, 2010. – 567 с.
13. Статистичний щорічник України за 2014 рік / За ред. О.Г. Осауленка // Державна служба статистики України. – К.: ТОВ “Август Трейд”, 2015. – 586 с.
14. Статистичний щорічник України за 2015 рік / За ред. О.Г. Осауленка // Державна служба статистики України. – К.: ТОВ “Август Трейд”, 2016. – 575 с.
15. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – С. 112 (із змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020” [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/5/2015>

Lokhman N.V.,

PhD, Associate Professor

Beridze T. M.

PhD, Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade Mykhailo Tugan-Baranowski, Ukraine

PROGRAM OF ACTIVITY OF CMU - AS THE BASIS OF NATIONAL SECURITY OF THE COUNTRY

Лохман Н.В.,

к.е.н., доцент

Беридзе Т.М.

к.т.н., доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі

ПРОГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ КМУ – ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

The article considers the essence of national security of the country. The results of statistical analysis of the main economic macroeconomic indicators of the country as indicators of national security are presented. On the basis of the program of activity of the Cabinet of Ministers of Ukraine, the components of the national security of the country and the ways of their implementation are structured.

Keywords: *program of activity, national security, threats, gross domestic product, export, import.*

У статті розглянуто сутність національної безпеки країни. Представлено результати статистичного аналізу основних економічних макропоказників розвитку країни, як індикаторів національної безпеки. На основі програми діяльності Кабінету міністрів України структуровано складові національної безпеки країни та шляхи їх реалізації.

Ключові слова: *програма діяльності, національна безпека, загрози, валовий внутрішній продукт, експорт, імпорт.*

Висока фінансова залежність держави, проблеми внутрішнього характеру й будь-які інші дестабілізуючі фактори стають причинами зниження національної безпеки. Тому необхідною умовою для нормального стійкого розвитку країни стає забезпечення захисту життєво важливих інтересів громадян, суспільства та держави. Постійна зміна внутрішніх та зовнішніх чинників розвитку національної економіки актуалізує дослідження питання забезпечення безпеки країни [1, с.336].

Національна безпека є складною неподільною системою, що саморозвивається, а отже складається з ряду підсистем (елементів) з відповідними чіткими взаємозв'язками як всередині системи, так із оточуючими її елементами, що у своїй сукупності утворюють нову якість [2, с.18].

Нині, розкриття лише однієї сторони - захисту, при визначенні безпеки вважається неповним. Оскільки за такого розуміння припиняється та втрачаються такі важливі властивості та функції безпеки як превентивні дії: звуження, послаблення, усунення і попередження небезпек та загроз. Наявність загроз є атрибутом існування об'єкта будь-якої природи. Донедавна загрози вважалися не притаманними системі, негативними факторами. Внаслідок чого основною функцією суб'єктів забезпечення безпеки була цілковита їх ліквідація. Неможливість цього сприяло зміні розуміння цієї функції з ліквідації на управління загрозами з метою мінімізації негативного, деструктивного впливу щодо функціонування та життєдіяльності об'єктів забезпечення безпеки.

Національна безпека розглядається в якості інтегративної сукупності різних сфер життєдіяльності суспільства [2, с.21].

Пропонуємо розглянути складові Програми діяльності Кабінету Міністрів України, яка розроблена із врахуванням положень Коаліційної угоди, яка є невід'ємною частиною цієї Програми, на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, яка розроблена 11 грудня 2014 р. Згідно цієї Програми основною загрозою для України є загроза незалежності, це виражається: російською військовою, економічною та інформаційною агресією; знищенням інфраструктури та промисловості на Донбасі, втратою економічного потенціалу Криму, людськими втратами, гуманітарними кризами та збільшенням кількості тимчасових переселенців, енергетичною залежністю від Росії. Наступною загрозою виступають втрати економіки, а саме: золотовалютні резерви зменшилися на \$10 млрд; стрімка девальвація гривні; падіння ВВП на 7%; дефіцит публічних фінансів 5% від ВВП; дефіцит НАК «Нафтогаз України» - 110 млрд грн.; системні проблеми банківського сектору; падіння промислового виробництва; інфляція. Ще однією загрозою визначено корупцію: неефективний державний менеджмент; корупція в судах та правоохоронній системі; повсякденне хабарництво [3].

Наслідки загроз безпеці в будь-яких сферах можуть бути оцінені з економічного погляду, тобто йдеться про кількісний підрахунок збитків, на основі чого визначається система пріоритетів [4, с.130].

Всі вищеперераховані загрози розвитку країни мають економічні негативні характеристики. Отже, індикаторами національної безпеки є економічні макропоказники розвитку країни, які на сьогоднішній день мають негативну динаміку. Валовий внутрішній продукт (ВВП) у I кварталі 2017р. порівняно з попереднім кварталом зменшився на 0,3%, а порівняно з I кварталом 2016р. збільшився на 2,5% (рис. 1).

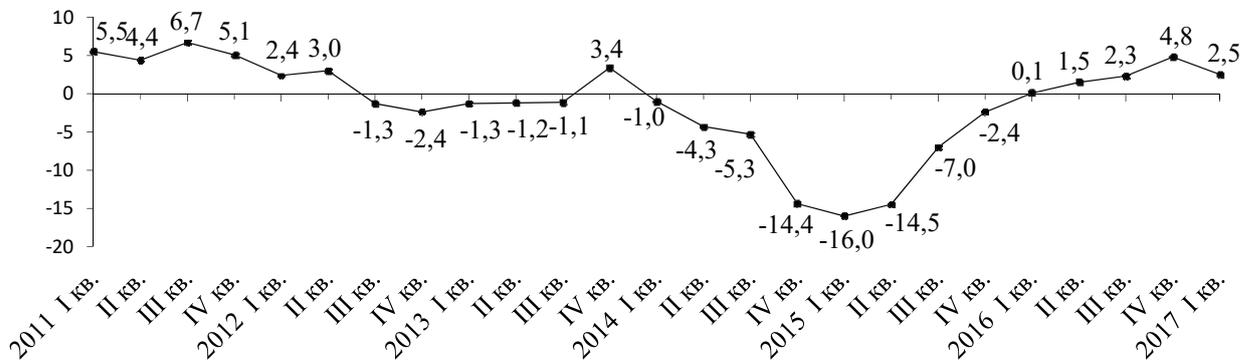

Рисунок 1 - Зміна обсягу ВВП (у % до відповідного кварталу попереднього року) [5]

За 2016 р. експорт товарів до країн ЄС становив 13497,7 млн.дол. США і збільшився порівняно з 2015р. на 3,7%, імпорт – 17138,2 млн.дол. та збільшився на 11,8% (на 1808,0 млн.дол.). Негативне сальдо становило 3640,5 млн.дол. (у 2015р. також негативне – 2315,0 млн.дол.) (рис. 2).

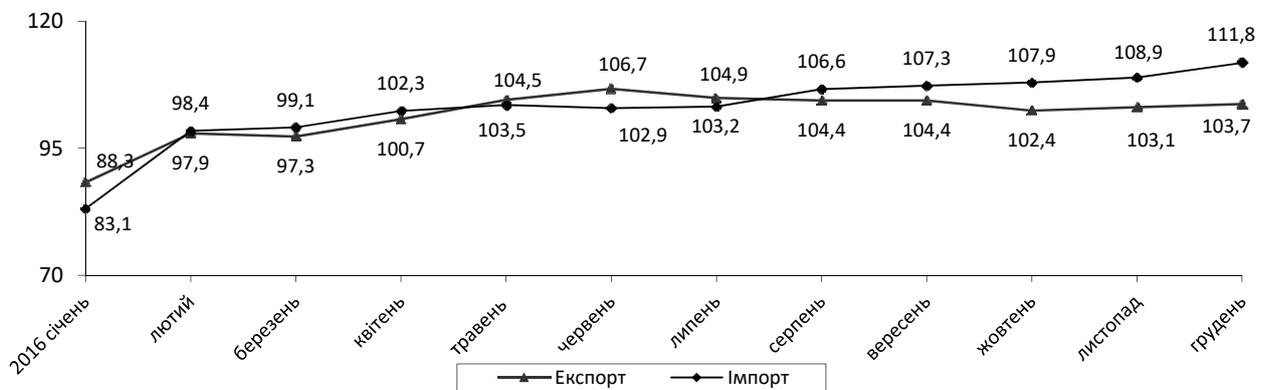

Рисунок 2 - Темпи зростання (зниження) експорту-імпорту товарів із країнами ЄС (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком) [6]

Найбільші обсяги експорту до країн ЄС склали продукція агропромислового комплексу та харчової промисловості – 30,5% від загального обсягу експорту, недорогоцінні метали та вироби з них – 22,9%, чорні метали та вироби з них – 21,9%, електричні та механічні машини – 14,7%.

Найвагоміші обсяги імпорту товарів із країн ЄС склали механічні та електричні машини – 21,1% від загального обсягу імпорту, продукція хімічної та пов'язаних з нею

галузей промисловості – 17,8%, мінеральні продукти – 15,2%, товари агропромислового комплексу та харчової промисловості – 10,0%, засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 8,9%.

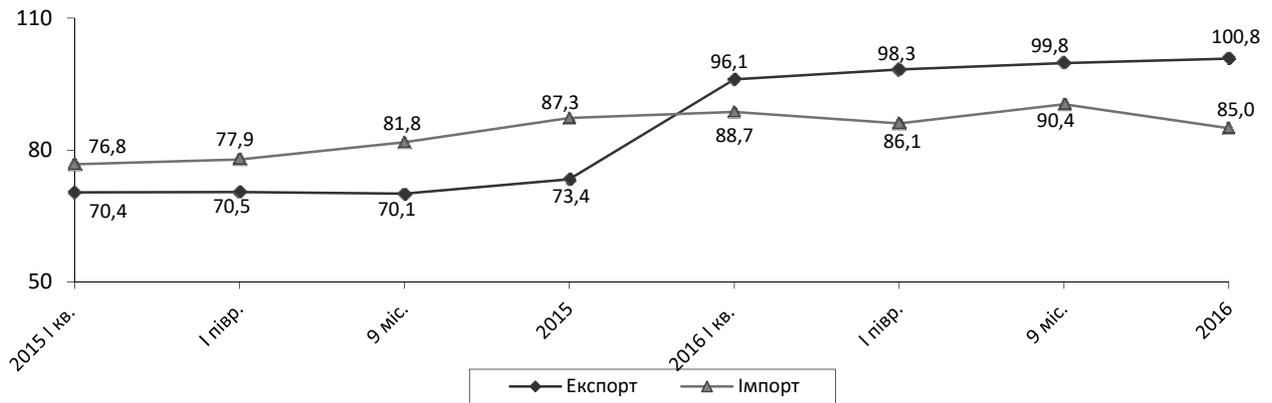

Рисунок 3 - Темпи зростання (зниження) експорту-імпорту послуг із країнами ЄС (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком) [6]

Складові національної безпеки країни та шляхи їх забезпечення надані в таблиці 1.

Таблиця 1

Складові національної безпеки країни та шляхи їх забезпечення

Складові національної безпеки країни	Шляхи забезпечення безпеки країни	Строки реалізації, роки
Військова безпека	Проведення військової реформи, зміцнення обороноздатності держави	2015-2018
Державна безпека	Дебюрократизація, децентралізація, дерегуляція та відповідальність	2014-2017
	Нова антикорупційна політика	2015-2016
	Нова правоохоронна система	2015
	Нова система правосуддя	2015-2016
	Міжнародний аудит, корпоративне управління, приватизація державних активів	2015-2017
Економічна безпека	Зниження витрат, спрощення податків, контроль за трансфертним ціноутворенням, впровадження сучасної системи державних закупівель	2014-2019
Продовольча безпека	Лідерство на світових продовольчих ринках, зменшення бюрократичних бар'єрів у земельному питанні	2015-2019
Енергетична безпека	Енергетична незалежність. Ринкові тарифи в енергетиці, реформа субсидій, диверсифікація джерел постачання енергоносіїв	2015-2020
Соціальна безпека	Скасування системи радянських пільг, трансформація системи охорони здоров'я та освіти, зростання зарплат при зростаючій економіці	2015-2016
Міжнародна безпека	Зовнішня фінансова допомога можлива тільки при чіткій та швидкій реалізації реформ	2015-2017

Складено на основі [3]

Обсяг імпорту товарів проти 2015р. серед найбільших країн-партнерів збільшився із Франції на 71,4%, Італії – на 39,1%, Великої Британії – на 24,4%, Польщі – на 15,9% та Німеччини – 8,6% . У 2016р. Експорт послуг до країн ЄС становив 2950,9 млн.дол. США і

збільшився порівняно з 2015р. на 0,8%, імпорт – 2336,7 млн.дол. та зменшився на 15%). Позитивне сальдо становило 614,2 млн.дол. (у 2015р. – 177,8 млн.дол.) [6] (рис. 3).

Отже, аналіз економічних макропоказників розвитку країни показав негативний характер національної безпеки країни; результати аналізу структури Програми КМУ свідчать про багатовекторність напрямів національної безпеки країни. Також слід зауважити, що строки реалізації цієї Програми визначені починаючи з 2014 року по 2020 рік, тобто, якщо говорити про результати реалізації цієї Програми, то не усі намічені кроки на сьогоднішній день було реалізовано своєчасно та у повному обсязі.

Література:

1. Сак Т.В. Економічна безпека України: поняття, структура, основні тенденції / Т.В. Сак // Інноваційна економіка. - № 6 (44), 2013. - С.336-340
2. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: навч. посіб. / В. А. Ліпкан, Ю. С. Максименко, В. М. Желіховський. — К.: КНТ, 2006. — 280 с.
3. Програма діяльності Кабінету Міністрів України 11 грудня 2014 р. Київ, Україна [Електронний ресурс], Укрстат. - 2017 – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Малишко В.М. Актуальні проблеми економічної безпеки в системі національної безпеки України / В.М. Малишко // Юридичний вісник. - № 4 (37), 2015. - С.129-133
5. Статистичний збірник України. Валовий внутрішній продукт у I кварталі 2017 року. – К., 2017. [Електронний ресурс], Укрстат. - 2017 – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Статистичний збірник України. Стан зовнішньоекономічних відносин із країнами Європейського Союзу у 2016 році.– К., 2017. [Електронний ресурс], Укрстат. - 2016 – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Serbov M.G.

Ph.D. Associate Professor,

Odessa State Environmental University, Odessa, Ukraine

METHODOLOGICAL APPROACHES IN THE VALUATION OF FRESHWATER RESOURCE COSTS WHEN CARRYING OUT ECONOMIC ACTIVITIES BY NATURE USE OBJECTS

Сербов Н.Г.

к.г.н., доцент,

Одесский государственный экологический университет, Одесса

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В СТОИМОСТНОЙ ОЦЕНКЕ ЗАТРАТ ПРЭСНОВОДНЫХ РЕСУРСОВ ПРИ ОСУЩЕСТВЛЕНИИ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБЪЕКТАМИ ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

Methodical approaches to estimating the costs of the preparation and use of freshwater resources for various types of economic activity are considered. The scheme of cost estimation of expenses for non-productive losses of a natural resource at its primary and special preparation is offered.

Key words: *freshwater resources, loss estimation, costs for preparing a natural resource*

Рассмотрены методические подходы к оценке затрат на подготовку и использование пресноводных ресурсов при различных видах хозяйственной деятельности. Предложена схема стоимостной оценки затрат на непроизводственные потери природного ресурса при его первичной и специальной подготовки.

Ключевые слова: *пресноводные ресурсы, оценка потерь, затраты на подготовку природного ресурса*

Происходящие в окружающей природной среде на протяжении последних десятилетий системные и крайне негативные процессы нарушений заставили мировое сообщество признать необходимость обеспечения жизнедеятельности населения планеты лишь при условии учета последствий хозяйственной деятельности в перспективе оценки возможностей будущих поколений в удовлетворении своих потребностей. Представление о неисчерпаемости природных ресурсов так, как и о беспредельных возможностях самоочищения природных сфер не способствовало повышению безопасности существования населения и безопасности развития экономико-экологических систем.